

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Fjerde Afdeling)

11. marts 2015*

»Præjudiciel forelæggelse — vedtægten for Europaskolerne — kompetence for Europaskolernes Klagenevæn til at træffe afgørelse om en tidsbegrænset arbejdskontrakt, der er indgået mellem en Europaskole og en lærer, som ikke er ansat eller udstationeret af en medlemsstat«

I de forenede sager C-464/13 og C-465/13,

angående anmodninger om præjudicielle afgørelser i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Bundesarbeitsgericht (Tyskland) ved afgørelser af 24. april 2013, indgået til Domstolen den 27. august 2013, i sagerne

Europäische Schule München

mod

Silvana Oberto (sag C-464/13)

Barbara O’Leary (sag C-465/13),

har

DOMSTOLEN (Fjerde Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, L. Bay Larsen (refererende dommer), og dommerne K. Jürimäe, J. Malenovsky, M. Safjan og A. Prechal,

generaladvokat: P. Mengozzi

justitssekretær: fuldmægtig M. Aleksejev,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 15. maj 2014,

efter at der er afgivet indlæg af:

- Europäische Schule München ved Rechtsanwalt H. Kunz-Hallstein
- Silvana Oberto og Barbara O’Leary ved Rechtsanwalt A. Freiherr von Schorlemer
- Europa-Kommissionen ved B. Eggers og J. Currall, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 4. september 2014,

* Processprog: tysk.

afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningerne om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 27, stk. 2, første afsnit, første punktum, i aftalen om vedtægten for Europaskolerne, indgået i Luxembourg den 21. juni 1994 mellem medlemsstaterne og De Europæiske Fællesskaber (EFT L 212, s. 3).
- 2 Anmodningerne er blevet indgivet i forbindelse med to tvister mellem Europäische Schule München og henholdsvis Silvana Oberto og Barbara O'Leary vedrørende de tyske domstoles kompetence til at træffe afgørelse i sagen om prøvelse af gyldigheden af tidsbegrænsningen af de pågældendes ansættelseskontrakter.

Retsforskrifter

Wienerkonventionen

- 3 I henhold til artikel 1 i Wienerkonventionen om traktatretten af 23. maj 1969 (United Nations Treaty Series, bind 1155, s. 331, herefter »Wienerkonventionen«) med overskriften »Konventionens anvendelsesområde« finder denne konvention anvendelse på traktater mellem stater.

- 4 Wienerkonventionens artikel 3 med overskriften »Mellemfolkelige overenskomster, som ikke omfattes af konventionen«, bestemmer følgende:

»Den omstændighed, at denne konvention ikke omfatter mellemfolkelige overenskomster mellem stater og andre folkeretssubjekter eller mellem sådanne andre folkeretssubjekter indbyrdes eller mellemfolkelige overenskomster i ikke-skriftlig form, skal ikke påvirke

[...]

- b) anvendelsen på dem af nogen bestemmelse indeholdt i denne konvention, som de ville være underkastet ifølge folkeretten uafhængigt af konventionen

[...]«

- 5 Wienerkonventionens artikel 31 med overskriften »Almindelig regel om fortolkning« har følgende ordlyd:

»1. En traktat skal fortolkes loyalt i overensstemmelse med den sædvanlige betydning, der måtte tillægges traktatens udtryk i deres sammenhæng og belyst af dens hensigt og formål.

2. Med henblik på fortolkningen af en traktat [...]

3. [j]ævnside med sammenhængen skal der tages hensyn til:

[...]

- b) enhver efterfølgende praksis vedrørende traktatens anvendelse, som fastslår en enighed mellem deltagerne vedrørende dens fortolkning
- c) enhver relevant folkeretlig retsregel, som finder anvendelse i forholdet mellem deltagerne.

[...]«

Aftalen om vedtægten for Europaskolerne

6 I første til fjerde betragtning til aftalen om vedtægten for Europaskolerne anføres følgende:

»Siden 1957 er der blevet oprettet en række uddannelsesinstitutioner med betegnelsen »Europaskolerne« med det formål at give børn af de ansatte ved De Europæiske Fællesskaber uddannelse sammen, således at de europæiske institutioner kan fungere tilfredsstillende.

De Europæiske Fællesskaber ønsker at sikre, at disse børn uddannes sammen, og bidrager med henblik herpå til Europaskolernes budget.

[O]rdningen med Europaskolerne er en ordning »[s]ui generis«; med denne ordning gennemføres et samarbejde mellem medlemsstaterne samt mellem disse og De Europæiske Fællesskaber, samtidig med at medlemsstaternes ansvar med hensyn til undervisningens indhold og tilrettelæggelsen af deres uddannelsesordning, samt deres kulturelle og sproglige forskelle fuldt ud respekteres.

[D]et vil være hensigtsmæssigt at

[...]

— sikre en relevant juridisk beskyttelse af lærerpersonalet og af andre personer, der er omfattet af denne vedtægt, mod handlinger foretaget af Det Øverste Råd eller bestyrelserne; med dette for øje oprettes der et klagenævn, som tildeles nøje definerede beføjelser.

— Klagenævnets beføjelser berører ikke de nationale domstoles kompetence med hensyn til civilretligt og strafferetligt ansvar.«

7 Denne aftales artikel 7 bestemmer følgende:

»Følgende organer er fælles for alle skolerne:

- 1) Det Øverste Råd
- 2) Generalsekretæren
- 3) Inspektionsrådene
- 4) Klagenævnet.

Hver enkelt skole administreres af en bestyrelse og ledes af rektor.«

8 Den nævnte aftales artikel 8, stk. 1, bestemmer følgende:

»1. Det Øverste Råd har følgende medlemmer, jf. dog artikel 28:

- a) den eller de repræsentanter på ministerplan for hver af medlemsstaterne i De Europæiske Fællesskaber, der har bemyndigelse til at forpligte den pågældende medlemsstat, idet hver medlemsstat dog kun har én stemme
- b) et medlem af Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber

- c) en repræsentant (for lærerpersonalet), der udpeges af Personaleudvalget i henhold til artikel 22
- d) en repræsentant, der udpeges af forældreforeningerne i overensstemmelse med artikel 23.«
- 9 Den samme aftales artikel 12, stk. 1, har følgende ordlyd:
- »På det administrative område har Det Øverste Råd følgende opgaver:
- 1) [D]et udarbejder vedtægten for generalsekretæren, rektorerne, lærerpersonalet samt i overensstemmelse med artikel 9, stk. 1, litra a), for det tekniske og administrative personale.«
- 10 Artikel 19, stk. 4 og 6, i aftalen om vedtægten for Europaskolerne bestemmer følgende:
- »Med forbehold af artikel 28 og 29 har den i artikel 7 omhandlede bestyrelse følgende [otte] medlemmer:
- [...]
- 4) to medlemmer af lærerpersonalet, der repræsenterer henholdsvis lærerne i overbygning og lærerne i grundskolen og børnehaveklassesektionen
- [...]
- 6) en repræsentant for det tekniske og administrative personale.«
- 11 I henhold til denne aftales artikel 21, stk. 2, skal rektoren have de i hans land påkrævede kvalifikationer til at lede en uddannelsesinstitution, hvis afgangseksamen giver adgang til universitetet.
- 12 I henhold til den nævnte aftales artikel 22, stk. 1, nedsættes der et Personaleudvalg, som består af repræsentanter, der er valgt af lærerpersonalet og af det tekniske og administrative personale på hver skole.
- 13 Den samme aftales artikel 26 bestemmer følgende:
- »De Europæiske Fællesskabers Domstol har enekompetence til at træffe afgørelse om de tvister mellem de kontraherende parter vedrørende fortolkningen og anvendelsen af denne aftale, der ikke har kunnet bilægges i Det Øverste Råd.«
- 14 Artikel 27, stk. 1, 2 og 7, i aftalen om vedtægten for Europaskolerne bestemmer følgende:
- »1. Der oprettes et klagenævn.
2. Klagenævnet har enekompetence i første og sidste instans til, når de administrative retsmidler er opbrugt, at træffe afgørelse om tvister om anvendelsen af denne aftale på de personer, der er nævnt heri, bortset fra det tekniske og administrative personale, for så vidt angår lovligheden af en handling – baseret på aftalen eller regler i henhold hertil – der er til skade for de pågældende personer, og som er foretaget af Det Øverste Råd eller bestyrelsen for én af skolerne under udøvelsen af de beføjelser, de har fået tillagt ved denne aftale. Hvis tvisten drejer sig om pengespørgsmål, har Klagenævnet fuld prøvelsesret.
- Betingelserne for og de nærmere gennemførelsesregler for disse procedurer er, afhængigt af det enkelte tilfælde, beskrevet i vedtægten for lærerpersonalet eller i den ordning, der gælder for [lokalt ansatte lærere], eller i skolernes almindelige reglement.

[...]

7. De øvrige tvister, som skolerne er part i, henhører under de nationale domstoles kompetence. Denne artikel berører navnlig ikke de nationale domstoles kompetence i sager om civilretligt og strafferetligt ansvar.«

Vedtægten for lokalt ansatte lærere

- 15 Punkt 1.1-1.3 i den af Det Øverste Råd vedtagne vedtægt for lokalt ansatte lærere på Europaskolerne ansat mellem den 1. september 1994 og den 31. august 2011 (herefter »vedtægten for lokalt ansatte lærere«) fastsætter følgende:

»1.1.I vedtægten for Europaskolerne anses de undervisere, som medlemsstaterne udstationerer i en bestemt periode, for det centrale lærerpersonale.

1.2. Ud over dette centrale lærerpersonale har Europaskolerne brug for lokalt ansatte lærere [...]

1.3. I vedtægten for lokalt ansatte lærere bestemmes det, at disse har etårige arbejdskontrakter. De lokalt ansatte læreres arbejdsopgaver kan ændre sig fra år til år afhængigt af, hvor mange undervisningstimer, de udstationerede undervisere ikke kan overtage.

[...]«

- 16 Ifølge punkt 2 i vedtægten for lokalt ansatte lærere kan rektoren ansætte lokale lærere med henblik på at dække midlertidige behov.

- 17 Punkt 3.2 og 3.4 i den nævnte vedtægt vedrørende ansættelsesbetingelserne for andet undervisningspersonale bestemmer følgende:

»3.2.Bestemmelserne i artikel [...] og 80 i vedtægten for udstationeret personale gælder også for de undervisere, som rektor ansætter.

[...]

3.4. Lovgivningen i det land, hvor skolen ligger.

Med forbehold af de foregående bestemmelser er ansættelses- og afskedigelsesbetingelserne for de lokalt ansatte lærere, religionslærerne og vikarerne underlagt lovgivningen i det land, hvor skolen ligger, for så vidt angår arbejdsbetingelser og arbejdsforhold, socialsikring og skat.

Domstolene i det land, hvor skolen ligger, har kompetence til at træffe afgørelse om eventuelle tvister.«

Vedtægten for udstationeret personale

- 18 Artikel 6, litra a), i vedtægten for personale, der er udstationeret ved Europaskolerne, vedtaget af Det Øverste Råd (herefter »vedtægten for udstationeret personale«), bestemmer følgende:

»Stillingerne i henhold til denne vedtægt inddeles efter følgende kategorier:

a) Personaledirektør:

— Rektor

[...]«

19 Artikel 80 i vedtægten for udstationeret personale fastsætter følgende:

»1. Klagenævnet har enekompetence i første og sidste instans til at træffe afgørelse om enhver tvist mellem skoledirektionernes organer og medarbejderne vedrørende lovligheden af en handling, der er til skade for medarbejderne. Hvis en sådan tvist angår pengespørgsmål, har Klagenævnet fuld prøvelsesret.

2. Med forbehold af bestemmelserne i artikel 77 kan en klage kun indgives til Klagenævnet

— hvis der forinden har været indgivet administrativ klage som omhandlet i den foreliggende vedtægts artikel 79 til generalsekretæren eller inspektionsrådet

og

— denne administrative klage er blevet afvist ved en udtrykkelig eller stiltiende afgørelse.

3. Uanset stk. 2 kan en klage over afgørelser fra skolernes bestyrelser og Det Øverste Råd indbringes direkte for Klagenævnet.

[...]«

20 Artikel 86 i vedtægten for udstationeret personale har følgende ordlyd:

»Fortolkningen af nærværende vedtægts artikler, der sidestilles med artiklerne, som er omhandlet i vedtægten for Fællesskabets funktionærer, foretages efter de af Kommissionen anvendte kriterier.«

Tysk ret

21 § 20 i Gerichtsverfassungsgesetz (lov om domstolene) fastsætter følgende:

»[...]

(2) I øvrigt omfatter det tyske domsmyndighedsområde heller ikke [...] personer, i det omfang disse i henhold til folkeretlige regler, folkeretlige overenskomster eller andre retsfor skrifter er fritaget herfor.«

Tvisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

22 Silvana Oberto og Barbara O'Leary er lokalt ansatte lærere på Europäische Schule München og har udøvet denne funktion siden henholdsvis 1998 og 2003. Deres ansættelseskontrakter, der er undertegnet af rektoren for denne skole, blev indgået for en periode på et år. De sidste af deres på hinanden følgende arbejdskontrakter af 13. juli 2010 vedrørte perioden fra den 1. september 2010 til den 31. august 2011.

23 § 10 i arbejdskontrakten af 13. juli 2010 indgået mellem rektoren for Europäische Schule München og henholdsvis Silvana Oberto og Barbara O'Leary fastsatte følgende:

»Lovvalg, domsmyndighed og værneting

1. Bestemmelserne i denne kontrakt, den »nye vedtægt« samt de bestemmelser i vedtægten for udstationeret personale, der ifølge punkt 3.2 i den nye vedtægt kan anvendes, finder i nævnte rækkefølge anvendelse på ansættelsesforholdet. I henhold til vedtægtens artikel 3, stk. 4, finder tysk ret kun anvendelse, såfremt denne kontrakt og lovgivningen vedrørende Europaskolerne, som finder anvendelse på kontrakten, ikke indeholder nogen bestemmelse herom, og kun i det omfang, det pågældende hul i reglerne vedrører arbejdsbetingelser og -forhold, socialsikring og skatteret, der ikke er reguleret i denne kontrakt.

2. Europaskolernes klagenævn har i henhold til artikel 80 i vedtægten for udstationeret personale enekompetence til at træffe afgørelse om tvister mellem skolen og den lokalt ansatte lærer, der hidrører fra denne kontrakt, for så vidt parternes indbyrdes retsforhold er underlagt kontrakten og lovgivningen vedrørende Europaskolerne. I henhold til artikel 3, stk. 4, i vedtægten for de lokalt ansatte lærere kan en sag kun indbringes for de statslige tyske domstole, når der er tale om tvister mellem skolen og den lokalt ansatte lærer, der udelukkende angår spørgsmål, som tysk ret, jf. stk. 1, finder anvendelse på.«

24 Silvana Oberto og Barbara O'Leary anfægtede i to sager ved Arbeitsgericht München (arbejdsretten i München), at deres arbejdskontrakter kun varede i et år. De gjorde for Arbeitsgericht München gældende, at de tyske domstole havde kompetence til at efterprøve gyldigheden af tidsbegrænsningerne af deres ansættelsesforhold. Ved en mellemdom afgjorde Arbeitsgericht München, at sagen – uanset en formalitetsindsigelse fremsat af Europäische Schule München – kunne antages til realitetsbehandling.

25 Da appellen indgivet af Europäische Schule München ikke blev taget til følge, iværksatte denne en »revisionsanke« ved Bundesarbeitsgericht (forbundsarbejdsretten). Europäische Schule München gjorde for denne ret gældende, at den ikke er underlagt de tyske domstole, idet tvisten i hovedsagen henhører under Europaskolernes Klagenævns enekompetence.

26 I denne forbindelse ønsker Bundesarbeitsgericht at få fastlagt, hvorvidt de tyske domstole er kompetente til at pådømme tvisten i hovedsagen. Den forelæggende ret er af den opfattelse, at den afgørelse, som den skal træffe vedrørende denne kompetence, afhænger af fortolkningen af artikel 27, stk. 2, første afsnit, første punktum, i aftalen om vedtægten for Europaskolerne.

27 Bundesarbeitsgericht har under disse omstændigheder i begge forelæggelsesafgørelser besluttet at udsætte sagerne og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Skal artikel 27, stk. 2, første afsnit, første punktum, i aftalen om vedtægten for Europaskolerne fortolkes således, at lokalt ansatte lærere, som ikke udstationeres af medlemsstaterne, men ansættes af en Europaskole, er blandt de personer, der er nævnt i aftalen om vedtægten for Europaskolerne, og ikke – som det tekniske og administrative personale – undtaget fra ordningen?

2) Såfremt Domstolen besvarer første spørgsmål bekræftende:

Skal artikel 27, stk. 2, første afsnit, første punktum, i aftalen om vedtægten for Europaskolerne fortolkes således, at bestemmelsen også omfatter spørgsmålet om lovligheden af en handling – baseret på aftalen eller regler i henhold hertil – som en skoles rektor, under udøvelsen af de beføjelser, han har fået tillagt ved denne aftale, har foretaget over for de lokalt ansatte lærere, og som er til skade for disse?

3) Såfremt Domstolen besvarer andet spørgsmål bekræftende:

Skal artikel 27, stk. 2, første afsnit, første punktum, i aftalen om vedtægten for Europaskolerne fortolkes således, at en kontraktmæssig aftale mellem en rektor for en Europaskole og en lokalt ansat lærer om tidsbegrænsning af den lokalt ansatte lærers ansættelsesforhold også udgør en handling fra rektorens side, som er foretaget over for den lokalt ansatte lærer, og som er til skade for denne?

4) Såfremt Domstolen besvarer andet eller tredje spørgsmål benægtende:

Skal artikel 27, stk. 2, første afsnit, første punktum, i aftalen om vedtægten for Europaskolerne fortolkes således, at det deri omhandlede Klagenævn har enekompetence i første og sidste instans til, når de administrative retsmidler er opbrugt, at træffe afgørelse om tvister om tidsbegrænsning af en arbejdskontrakt, som en rektor for en Europaskole indgår med en lokalt ansat lærer, når aftalen om tidsbegrænsning først og fremmest beror på punkt 1.3 i vedtægten for lokalt ansatte lærere, hvori Det Øverste Råd har bestemt, at der indgås etårige arbejdskontrakter?»

Om de præjudicielle spørgsmål

Om Domstolens kompetence

- 28 Silvana Oberto og Barbara O'Leary har bestridt Domstolens kompetence til at fortolke bestemmelserne i aftalen om vedtægten for Europaskolerne med den begrundelse, at vedtægten ikke kan anses for at være en del af EU-retten.
- 29 I denne henseende skal det bemærkes, at en aftale, der er indgået af Rådet for Den Europæiske Union i henhold til artikel 217 TEUF og 218 TEUF, for så vidt angår Den Europæiske Union er en retsakt fra en af Unionens institutioner som omhandlet i artikel 267, stk. 1, litra b), TEUF, at bestemmelserne i en sådan aftale udgør en integrerende del af EU-retten regnet fra ikrafttrædelsen af denne aftale, og at Domstolen efter EU-retten har kompetence til præjudicielt at afgøre spørgsmål vedrørende fortolkningen af denne aftale (jf. dom Demirel, 12/86, EU:C:1987:400, præmis 7).
- 30 Det samme gælder for en international aftale som aftalen om vedtægten for Europaskolerne, der blev indgået på grundlag af artikel 235 i EF-traktaten (senere artikel 308 EF, nu artikel 352 TEUF) af De Europæiske Fællesskaber, der fik bemyndigelse hertil ved Rådets afgørelse 94/557/EF, Euratom af 17. juni 1994 om bemyndigelse af Det Europæiske Fællesskab og Det Europæiske Atomenergifællesskab til at undertegne og indgå aftalen om vedtægten for Europaskolerne (EFT L 212, s. 1).
- 31 Domstolen har således kompetence til at afgøre præjudicielle spørgsmål om fortolkningen af denne vedtægt og de handlinger, der er foretaget på grundlag af vedtægten.

Indledende bemærkninger

- 32 Indledningsvis skal det bemærkes, at ordningen med Europaskolerne er en ordning sui generis, som gennem en international aftale gennemfører et samarbejde mellem medlemsstaterne og mellem disse og Unionen (jf. dom Miles m.fl., C-196/09, EU:C:2011:388, præmis 39).
- 33 Det følger ligeledes af retspraksis, at Europaskolerne udgør en international organisation, der på trods af den funktionelle forbindelse, i hvilken den indgår med Unionen, formelt er adskilt fra denne Union og dens medlemsstater (jf. i denne retning dom Miles m.fl., EU:C:2011:388, præmis 42).

- 34 Da aftalen om vedtægten for Europaskolerne for så vidt angår Unionen således er en retsakt fra en af Unionens institutioner som omhandlet i artikel 267, stk. 1, litra b), TEUF, er den ligeledes underlagt international ret og nærmere bestemt, hvad angår dens fortolkning, den internationale traktatret (jf. i denne retning dom Brita, C-386/08, EU:C:2010:91, præmis 39).
- 35 Den internationale traktatret er i det væsentlige blevet kodificeret i Wienerkonventionen. I henhold til denne konventions artikel 1 finder den anvendelse på traktater mellem stater. Det følger imidlertid af den nævnte konventions artikel 3, litra b), at den omstændighed, at den ikke omfatter mellemfolkelige overenskomster mellem stater og andre folkeretssubjekter, ikke skal påvirke anvendelsen på dem af nogen bestemmelse indeholdt i Wienerkonventionen, som de ville være underlagt ifølge folkeretten uafhængigt af konventionen.
- 36 Det følger heraf, at bestemmelserne i Wienerkonventionen finder anvendelse på en aftale indgået mellem medlemsstaterne og en international organisation, såsom aftalen om vedtægten for Europaskolerne, for så vidt som disse bestemmelser er et udtryk for den generelle folkeretlige sædvaneret. Denne sidstnævnte aftale skal følgelig fortolkes ud fra disse bestemmelser (jf. i denne retning dom Brita, EU:C:2010:91, præmis 41).
- 37 Det følger af Wienerkonventionens artikel 31, som er udtryk for den almindelige internationale sædvaneret (jf. i denne retning dom Kommissionen mod Finland, C-118/07, EU:C:2009:715, præmis 39), at en traktat skal fortolkes loyalt i overensstemmelse med den sædvanlige betydning, der måtte tillægges traktatens udtryk i deres sammenhæng og belyst af dens genstand og formål (jf. dom Brita, EU:C:2010:91, præmis 43).
- 38 I henhold til Wienerkonventionens artikel 31, stk. 3, litra b), skal der ved fortolkningen af en traktat tages hensyn til enhver efterfølgende praksis vedrørende traktatens anvendelse, som fastslår en enighed mellem deltagerne vedrørende traktatens fortolkning.

Det første spørgsmål

- 39 Med det første spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 27, stk. 2, første afsnit, første punktum, i aftalen om vedtægten for Europaskolerne skal fortolkes således, at de lokalt ansatte lærere, der er ansat af en Europaskole, og som ikke er udstationeret af en medlemsstat, er blandt de personer, der er omhandlet i denne bestemmelse, i modsætning til det tekniske og administrative personale, der er undtaget herfra.
- 40 I denne henseende skal det bemærkes, at dels har Europaskolernes Klagenævn i henhold til denne aftales artikel 27, stk. 2, første afsnit, første punktum, og andet afsnit, enekompetence i første og sidste instans til, når de administrative retsmidler er opbrugt, at træffe afgørelse om enhver tvist om anvendelsen af denne aftale på de personer, der er omhandlet heri, med undtagelse af det tekniske og administrative personale, dels er betingelserne for og de nærmere gennemførelsesregler for disse procedurer, afhængigt af det enkelte tilfælde, bl.a. beskrevet i vedtægten for lærerpersonalet eller i den ordning, der gælder for de lokalt ansatte lærere.
- 41 Det følger således af ordlyden af artikel 27, stk. 2, i aftalen om vedtægten for Europaskolerne, at de lokalt ansatte lærere er blandt de personer, der er omhandlet i denne bestemmelses første afsnit, første punktum, i modsætning til det tekniske og administrative personale, der er undtaget herfra.
- 42 En sådan fortolkning støttes desuden af den sammenhæng, hvori artikel 27, stk. 2, i aftalen til vedtægten om Europaskolerne indgår.

- 43 Som Kommissionen har anført i sine indlæg, fremgår det nemlig af denne aftale, bl.a. i aftalens artikel 19, stk. 4 og 6, og artikel 22, stk. 1, at denne sondrer klart mellem lærerpersonalet på den ene side og det tekniske og administrative personale på den anden side.
- 44 Det første spørgsmål skal herefter besvares med, at artikel 27, stk. 2, første afsnit, første punktum, i aftalen om vedtægten for Europaskolerne skal fortolkes således, at de lokalt ansatte lærere, der er ansat af en Europaskole, og som ikke er udstationeret af en medlemsstat, er blandt de personer, der er omhandlet i denne bestemmelse, i modsætning til det tekniske og administrative personale, der er undtaget herfra.

Det tredje spørgsmål

- 45 Med det tredje spørgsmål, som skal behandles før det andet spørgsmål, ønsker den forelæggende ret oplyst, om artikel 27, stk. 2, første afsnit, første punktum, i aftalen om vedtægten for Europaskolerne skal fortolkes således, at en aftale om tidsbegrænsning af ansættelsesforholdet i den ansættelseskontrakt, som er indgået mellem skolen og den lokalt ansatte lærer, udgør en handling, der er til skade for den sidstnævnte.
- 46 Det skal i denne henseende bemærkes, at aftalen om vedtægten for Europaskolen ikke indeholder en definition af begrebet »handling, der er til skade« i aftalens artikel 27, stk. 2, første afsnit, første punktum.
- 47 Som Europäische Schule München og Kommissionen har bemærket, er der forskel på de forskellige sprogversioner af den nævnte aftale for vidt angår udtrykket »handling, der er til skade«, idet visse sprogversioner, bl.a. den spanske, engelske, franske og italienske version, anvender henholdsvis udtrykket »un acto«, »any act«, »un acte« og »un atto«, som rækker videre end de udtryk, der er anvendt i den tyske version, nemlig »Entscheidung«, dvs. i bogstavelig forstand »afgørelse«.
- 48 Det skal i denne forbindelse bemærkes, at det fremgår af fjerde betragtning, femte led, til aftalen om vedtægten for Europaskolerne, at denne aftale har som et af sine mål at sikre en relevant juridisk beskyttelse af lærerpersonalet og af andre personer, der er omfattet af denne vedtægt, mod handlinger foretaget af Det Øverste Råd eller bestyrelserne.
- 49 Da intet i den nævnte aftale eller i gennemførelsesbestemmelserne hertil, som der i medfør af Wienerkonventionens artikel 31, stk. 3, litra c), skal tages hensyn til, i øvrigt er til hinder herfor, skal der – bl.a. af hensyn til det formål, der er anført i denne doms foregående præmis – i nærværende sag anlægges en vid fortolkning af begrebet »handling, der er til skade«.
- 50 Det skal fremhæves, at i henhold til artikel 27, stk. 2, andet afsnit, i aftalen om vedtægten for Europaskolerne bestemmer vedtægten for lokalt ansatte lærere – som bl.a. fastsætter betingelserne for og de nærmere gennemførelsesregler for procedurerne ved Klagenævnet – i punkt 3.2, at artikel 80 i vedtægten for udstationeret personale, der henhører under vedtægtens afsnit VII om klageadgang, finder anvendelse på lokalt ansatte lærere, idet Europaskolernes Klagenævn har enekompetence i første og sidste instans til at træffe afgørelse om enhver tvist mellem Europaskolernes ledelsesorganer og de lokalt ansatte lærere om lovligheden af »en handling, der er til skade for de pågældende personer«.
- 51 I denne henseende skal det konstateres, at artikel 80, stk. 1, i vedtægten for udstationeret personale er formuleret på tilsvarende vis som artikel 91 i vedtægten for tjenestemænd i De Europæiske Fællesskaber (Rådets forordning (EØF, Euratom, EKSF) nr. 259/68 af 29.2.1968 om vedtægten for tjenestemænd i De Europæiske Fællesskaber og om ansættelsesvilkårene for de øvrige ansatte i disse Fællesskaber samt om særlige midlertidige foranstaltninger for tjenestemænd i Kommissionen (EFT

1968 I, s. 30)), hvorefter Den Europæiske Unions Domstol kan afgøre enhver tvist mellem Unionen og en af de af denne vedtægt omfattede personer om lovligheden af en akt, der går imod denne person efter vedtægtens artikel 90, stk. 2.

- 52 I henhold til artikel 86 i vedtægten for udstationeret personale bestemmes det endvidere, at fortolkningen af denne vedtægts artikler, der sidestilles med artiklerne, som er omhandlet i vedtægten for tjenestemænd i Den Europæiske Union, foretages efter de af Kommissionen anvendte kriterier.
- 53 Ifølge Domstolens faste retspraksis kan kun handlinger, der direkte og umiddelbart berører de pågældendes retsstilling, anses for at være til skade. Ligeledes har Domstolen gentagne gange fortolket begrebet »akt, der går [den berørte] imod« som omhandlet i artikel 90 i vedtægten for tjenestemænd i Den Europæiske Union, således at det omfatter enhver handling, som umiddelbart kan påvirke en bestemt retsstilling (jf. bl.a. kendelse Strack mod Kommissionen, C-237/06 P, EU:C:2007:156, præmis 62 og den deri nævnte retspraksis).
- 54 Domstolen har derudover allerede fastslået – inden for rammerne af en tvist mellem en hjælpeansat og Kommissionen – at den »akt, [der gik den berørte] imod« som omhandlet i den nævnte tjenestemandsvedtægts artikel 90, stk. 2, i det pågældende tilfælde var ansættelseskontrakten (jf. dom Castagnoli mod Kommissionen, 329/85, EU:C:1987:352, præmis 11).
- 55 En lokalt ansat lærers ansættelseskontrakt skal dermed anses for at udgøre en »handling, der er til skade [for den pågældende]« som omhandlet i artikel 80 i vedtægten for udstationeret personale, navnlig når der som i det foreliggende tilfælde er tale om et vilkår i kontrakten, der er pålagt ved den gældende lov, såsom kontraktens varighed, som følger direkte af anvendelsen af punkt 1.3 i vedtægten for lokalt ansatte lærere.
- 56 På baggrund af ovenstående betragtninger skal det tredje spørgsmål besvares med, at artikel 27, stk. 2, første afsnit, første punktum, i aftalen om vedtægten for Europaskolerne skal fortolkes således, at den ikke er til hinder for, at en aftale om tidsbegrænsning af ansættelsesforholdet i den ansættelseskontrakt, der er indgået mellem skolen og den lokalt ansatte lærer, anses for at udgøre en handling, der er til skade for den sidstnævnte.

Det andet spørgsmål

- 57 Med det andet spørgsmål ønsker den forelæggende ret oplyst, om artikel 27, stk. 2, første afsnit, første punktum, i aftalen om vedtægten for Europaskolerne skal fortolkes således, at en handling, som skolens rektor har foretaget under udøvelsen af sine beføjelser, er omfattet af denne bestemmelse.
- 58 Det skal præciseres, at alene den omstændighed, at en rektors handlinger ikke er udtrykkeligt nævnt i den nævnte aftales artikel 27, stk. 2, første afsnit, første punktum, ikke kan medføre, at disse udelukkes fra denne bestemmelses anvendelsesområde.
- 59 Det skal på den ene side bemærkes, at i medfør af artikel 27, stk. 2, andet afsnit, i aftalen om vedtægten for Europaskolerne er betingelserne for og de nærmere gennemførelsesregler for procedurerne for Klagenævnet, afhængigt af det enkelte tilfælde, nemlig beskrevet bl.a. i vedtægten for lærerpersonalet eller i den ordning, der gælder for de lokalt ansatte lærere.
- 60 På den anden side skal aftalen om vedtægten for Europaskolerne bl.a. fortolkes i overensstemmelse med Wienerkonventionens artikel 31, hvorefter der skal tages hensyn til enhver relevant folkeretlig retsregel, som finder anvendelse i forholdet mellem deltagerne, og enhver efterfølgende praksis vedrørende anvendelsen af den første af disse vedtægter skal tillægges stor betydning.

- 61 I denne henseende, som det fremgår af Den Internationale Domstols praksis, kan den efterfølgende praksis vedrørende en traktats anvendelse have forrang for denne traktats klare ordlyd, hvis denne praksis afspejler parternes aftale (ICJ, sagen vedrørende Temple of Preah Vihear (Cambodja mod Thailand), dom af 15.6.1962, Reports 1962, s. 6).
- 62 For at fastlægge rækkevidden af udtrykkene »handling, som er foretaget af Det Øverste Råd eller bestyrelsen for én af skolerne« i artikel 27, stk. 2, første afsnit, første punktum, i aftalen om vedtægten for Europaskolerne, skal der tages hensyn til enhver relevant folkeretlig retsregel, som finder anvendelse i forholdet mellem deltagerne, samt til enhver efterfølgende praksis vedrørende denne aftales anvendelse.
- 63 I nærværende sag skal det konstateres, at i henhold til artikel 80 i vedtægten for udstationeret personale, som punkt 3.2 i vedtægten for lokalt ansatte lærere henviser til, og som i overensstemmelse med artikel 27, stk. 2, andet afsnit, i aftalen om vedtægten for Europaskolerne fastlægger visse betingelser og nærmere gennemførelsesregler for procedurer ved Europaskolernes Klagenævn, omfatter dette klagenævns enekompetence enhver tvist mellem Europaskolernes ledelsesorganer og medarbejdere om lovligheden af en handling, der er til skade for dem. Det fremgår imidlertid af bl.a. denne aftales artikel 7, sidste afsnit, sammenholdt med aftalens artikel 21, andet afsnit, samt af artikel 6, litra a), og bilag I til vedtægten for udstationeret personale, at en rektor for en Europaskole er denne skoles ledelsesorgan.
- 64 Ordlyden af artikel 80 i vedtægten for udstationeret personale afviger derfor fra ordlyden af artikel 27, stk. 2, første afsnit, første punktum, i aftalen om vedtægten for Europaskolerne.
- 65 Europaskolernes Klagenævns praksis har på grundlag af den nævnte artikel 80 efterfølgende udviklet sig, i henhold til hvilken praksis det er muligt at indgive klager over handlinger fra Europaskolernes ledelsesorganer, der er til skade for den berørte. Denne praksis skal anses for en efterfølgende praksis vedrørende anvendelsen af aftalen om vedtægten for Europaskolerne som omhandlet i Wienerkonventionens artikel 31, stk. 3, litra b).
- 66 Denne praksis har aldrig været genstand for anfægtelser fra parter i nævnte konvention. Den manglende anfægtelse fra parterne skal imidlertid ses som udtryk for disses stiltiende accept af en sådan praksis.
- 67 Det følger heraf, at den nævnte praksis på grundlag af artikel 80 i vedtægten for udstationeret personale skal kvalificeres som indgåelse af en aftale mellem parterne vedrørende fortolkningen af artikel 27, stk. 2, første afsnit, første punktum, i aftalen om vedtægten for Europaskolerne. Denne samme praksis kan således have forrang for denne bestemmelses ordlyd, som derfor skal læses således, at den ikke er til hinder for, at Europaskolernes ledelsesorganers handlinger principielt betragtes som omfattet af den nævnte bestemmelse.
- 68 Hvad angår den virkning, som punkt 3.4 i vedtægten for lokalt ansatte lærere har på tvisten i hovedsagen, skal det bemærkes, at i medfør af denne bestemmelse har domstolene i det land, hvor en Europaskole ligger, kompetence til at behandle eventuelle tvister, der med forbehold af de foregående bestemmelser vedrører ansættelses- og afskedigelsesbetingelserne for de lokalt ansatte lærere, religionslærerne og vikarerne, som er underlagt lovgivningen i det land, hvor denne skole ligger, for så vidt angår arbejdsbetingelser og arbejdsforhold, socialsikring og skat.
- 69 For så vidt som den nævnte tvist vedrører tidsbegrænsningen af en ansættelseskontrakt, som fastsat i punkt 1.3 i vedtægten for lokalt ansatte lærere, kan den imidlertid ikke være omfattet af kompetencen for domstolene i det land, hvor den pågældende Europaskole ligger. Desuden bekræftes denne konstatering yderligere af § 10, stk. 2, i ansættelseskontrakterne indgået mellem parterne i hovedsagen.

- 70 Det må hermed fastslås, at punkt 1.3, 3.2 og 3.4 i vedtægten for lokalt ansatte lærere skal fortolkes således, at en tvist om lovligheden af en aftale om tidsbegrænsning af et ansættelsesforhold i en ansættelseskontrakt, der er indgået mellem en lokalt ansat lærer og en Europaskoles rektor, er omfattet af Europaskolernes Klagenævns enekompetence.
- 71 I modsætning til, hvad Silvana Oberto og Barbara O'Leary har gjort gældende under retsmødet, skal det desuden bemærkes, at denne fortolkning af de relevante bestemmelser i aftalen om vedtægten for Europaskolerne og i vedtægten for lokalt ansatte lærere, i henhold til hvilken det nævnte Klagenævn har enekompetence til at træffe afgørelse om en tvist som den i hovedsagen omhandlede, ikke berører de pågældendes ret til en effektiv retsbeskyttelse.
- 72 Hvad angår Europaskolernes Klagenævn, har Domstolen fastslået, at denne opfylder samtlige betingelser, der gør det muligt at kvalificere et organ som »en ret« i artikel 267 TEUF's forstand, bl.a. om at dette organ er oprettet ved lov, har permanent karakter, virker som obligatorisk retsinstans, anvender en kontradiktorisk sagsbehandling, træffer afgørelse på grundlag af retsregler, og at det er uafhængigt, med undtagelse af betingelsen om, at det skal henhøre under en af medlemsstaterne (jf. i denne retning dom Miles m.fl., EU:C:2011:388, præmis 37-39).
- 73 Det skal dernæst bemærkes, at i medfør af artikel 47 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder giver princippet om effektiv domstolsbeskyttelse ret til adgang til domstolsprøvelse, men ikke til behandling i to instanser (jf. dom af 17.7.2014, Sánchez Morcillo og Abril García, C-169/14, EU:C:2014:2099, præmis 36).
- 74 Selv om Domstolen i den førnævnte Miles-dom (EU:C:2011:388, præmis 43-45) fastslog, at den ikke havde kompetencen til at besvare Europaskolernes Klagenævns spørgsmål, da Klagenævnet ikke udgør »en ret i en af medlemsstaterne« i artikel 267 TEUF's forstand, anerkendte den ligeledes, at dette Klagenævns mulighed for, eller endog forpligtelse til, at forelægge præjudicielle spørgsmål for Domstolen inden for rammerne af en tvist mellem udstationerede undervisere ved en Europaskole mod denne, hvorpå de generelle principper i EU-retten finder anvendelse, ganske rigtig var mulig, men at det tilkom medlemsstaterne at ændre den domstolsbeskyttelsesordning, som den nugældende aftale om vedtægten for Europaskolerne har indført.
- 75 Det skal følgelig fastslås, at forpligtelsen for de sagsøgte i hovedsagen til at indbringe deres sag om lovligheden af en aftale om tidsbegrænsning af ansættelsesforholdet i deres ansættelseskontrakt, som er indgået med rektoren for Europäische Schule München, for Europaskolernes Klagenævn, der træffer afgørelse i første og sidste instans, og som ikke kan forelægge Domstolen et præjudicielt spørgsmål, ikke griber ind i deres ret til en effektiv retsbeskyttelse.
- 76 Henset til ovenstående betragtninger skal det andet spørgsmål besvares således, at artikel 27, stk. 2, første afsnit, første punktum, i aftalen om vedtægten for Europaskolerne skal fortolkes således, at den ikke er til hinder for, at en handling, som en Europaskoles rektor har foretaget under udøvelsen af sine beføjelser, i princippet er omfattet af denne bestemmelse. Punkt 1.3, 3.2 og 3.4 i vedtægten for lokalt ansatte lærere skal fortolkes således, at en tvist om lovligheden af en aftale om tidsbegrænsning af et ansættelsesforhold i en ansættelseskontrakt, der er indgået mellem en lokalt ansat lærer og denne rektor, er omfattet af Europaskolernes Klagenævns enekompetence.

Det fjerde spørgsmål

- 77 I betragtning af det svar, der er givet på det andet spørgsmål, er det uforholdsmæssigt at besvare det fjerde spørgsmål.

Sagens omkostninger

⁷⁸ Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Fjerde Afdeling) for ret:

- 1) Artikel 27, stk. 2, første afsnit, første punktum, i aftalen om vedtægten for Europaskolerne, indgået i Luxembourg den 21. juni 1994 mellem medlemsstaterne og De Europæiske Fællesskaber, skal fortolkes således, at de lokalt ansatte lærere, der er ansat af en Europaskole, og som ikke er udstationeret af en medlemsstat, er blandt de personer, der er omhandlet i denne bestemmelse, i modsætning til det tekniske og administrative personale, der er undtaget herfra.
- 2) Artikel 27, stk. 2, første afsnit, første punktum, i aftalen om vedtægten for Europaskolerne skal fortolkes således, at den ikke er til hinder for, at en aftale om tidsbegrænsning af ansættelsesforholdet i den ansættelseskontrakt, der er indgået mellem skolen og den lokalt ansatte lærer, anses for at udgøre en handling, der er til skade for den sidstnævnte.
- 3) Artikel 27, stk. 2, første afsnit, første punktum, i aftalen om vedtægten for Europaskolerne skal fortolkes således, at den ikke er til hinder for, at en handling, som en Europaskoles rektor har foretaget under udøvelsen af sine beføjelser, i princippet er omfattet af denne bestemmelse. Punkt 1.3, 3.2 og 3.4 i vedtægten for lokalt ansatte lærere på Europaskolerne ansat mellem den 1. september 1994 og den 31. august 2011 skal fortolkes således, at en tvist om lovligheden af en aftale om tidsbegrænsning af et ansættelsesforhold i en ansættelseskontrakt, der er indgået mellem en lokalt ansat lærer og denne rektor, er omfattet af Europaskolernes Klagenævns enekompetence.

Underskrifter